

تصویر تاریخی

۱۳۴۳

مترجم :

محمد علی آبی

دارالفنون مدرسلرندن

طابع و ناشری

کتابخانه سودی

استانبول — باب عالی جاده سی

۱۳۴۱

وطن مطبوعه بنی

افاده

بر تصوف تاريخی باز مقدمه کی مشکلاتی تجربه ممله بيليورم . فقط بويابه بر تاريخی
اوقوتمق وظيفه سی عهده مه توديع ايدلمس اولديغی ایچون شيمديک يالکیز دار-
الفنون طلبه سنه مخصوص اولمق اوزره تقرير لر می بر مجموعه شکننده نشره
حسب الايجاب موافقت ایتدم . ایلریده بو بایده کی تدقیقات و تحقیقاتم بر آژدها
توسع ایدرسه ، او وقت بونلری یکیدن عموم ایچونده تمثله موفقیتی الطاف
الهیه دن نیاز ایدرم . سا ۲۲ تشرین ثانی سنه ۳۴۰

مدرس

محمد علی عینی

تصوف تاریخی

برنجی فصل

۱

هندستانده ، مصرده ، یونانستانده ، اسکندریهده ، موسویتده ،
خرستیانلقده .

ایلریده اهل اسلام آراسنده صورت ظهورینی تفصیل ایده جکمز تصوف ،
اسلامدن اول وارمیدی ؟ وار ایسیسه تعلماتی نهلردن عبارت ونه شکلده ایدی ؟
قرون وسطی وازمنه اخیرده ناصل التتمال ایدی ؟ اولا بوجهتلی آراشدیرالم .
اسلامدن اول باشقه دنلر وخاتم الانبیا افندمز حضرتلردن .مقدم باشقه
پیغمبرلر کلوب کچمش اولدیغی کی اسلامدن اولده تصوف واردی . زیرا
« تصوف Mysticisme طبیعت انسانیه نك لایفنا برحاده سی اولوب باجمله اداوارده ،
بیکلرجه شکلدرده رونما اولمقده در [۱] » . واقعا ازمنه قدیمده هندستانده
برهن ، مصرده هرمس ، یوانده کثرت اله مذهبلرنک ظاهرلردن باشقه برده
ایچ یوزی ، باطن ولدن جهتلی واردی که بونی غایت کیزی اوله رق درجه
درجه یالکز بعض مریدو منتسباره تعلیم ایدرلردی ؛ بونلری ده اوقه ملره مخصوص
تصوف عدا تمکلکمز طبیعیدر . تصوفک نه قدر اسکی اولدیغی کوسترمک ایچون
مولانا حسام اوغلی مصطفی نك « رساله الذوقیه » [۲] سنده نقل ایتدیکی بر
اسطوره یی ده شورایه قید ایده جکم . بو روایت کوره ایلك صوفی ابوالبشر آدم
علیه السلام ایتمس . زیراجتدن دنیا یه مجرد وعریان اوله رق سفر ایتمس [۳] ؛

[۱] فرائق Franck ك قاموس فلسفه سی Dictionnaire philosophique

صیغه ۱۲۷۴

[۲] ط.ب قاپو سیرایی کتبخانه سنده نازمه بر نسخه سی وارذر .

[۳] اناطولده روم آبدلاری نامیله معروف اولوب شیمدی اسملری اونودلغه

اوزون مدت چله چکمش و نهایت بوندن خلاص اولمش . ايشته بوجه اثناسنده آدم هر آغاچدن برر ياپراق ايسته مش ، بويه لکله اوتوز ياپراق طوپلامش ، صوگرا اونلری بربرينه ايليشديروب کنديسنه بر خرقة يامش . حتی بولباس مرقع «يعنی يامالی» عزيز عليه السلامه قدر يتشمش . ديمک درویشلرک کيدکلری خرقة نك اصلی یوقدر اسکی ایش .

هندستانده

وه دالر - برهن مذهبى ، وحدت وجود عقیده - ریشلرک کائنات و حیات حقد . ملاحظه لری و مطالب لری - وه دانتا : بدارایانا ایله رامانوزانک تأویلاتی - کیریشنا - بهاغوات ریتا - بوددهامذهبی - نیروانا ، سامسارا ، کارما .

هندستانده — هندک اسکى کتاب مقدسى ودها Vedas لریدر . کرچه ودهالرده ، هندستانک اسکى سکنه سی اولان آرییا Ayras لرک ظایدقلى آتش Agni ایله ایندرا Indra یعنی هوای نسیمی و سورییا Suria یعنی کونشدن و بالاخره بونلره انضمام ایدن حدسز حسابسز معبودلردن بحث اولتمقده ايسه ده آرییالر حال بدواتی براقوب غانتر نهرینک صولادینی منبت اووالره یرلشدکن صوگرا مذهب لری اینجه لشمش ، یوکسه لمش و محتشم بر « وحدت وجود Panthéisme » مذهبه دونمشدر . زیرا اوندن اعتباراً ، ایکنجی درجه ده اولان بومعبودلرک فوقنده لمیزل ولایزال ، غیرشخصی ، بذاته قائم بر الهک وجودینه اعتقاد اولتمشدرکه بونک سانسقریت لساننده کی اسمی براهما Brahma در . ايشته بو براهمایی دوشونمک انچون ، هندستانک منزویلری - سانسقریت لساننده ریشی Rishis - صامت ، عاطل وهرسیده بیکانه مدید و مطرد بر جذبه حالنده باشلامش بر طائفه صوفیه واردی که کوه آدم صنی به اتباعاً یالکیز بللرینه برتنوره باغلابوب چیبلاق کززلر و آدم - برندیب آطه سنده حنینس بدی انچون ینه اوکامنتلاً سرار امجراردی . ایوم هندسانده یاز وقیمش چیرچیبلاق کسزن وارمانلرده لک ، تنها یاشابان درویشلر چوقدر

امرار وقت ایدر لر. واقعا اونلرک اطرافنده حیات بوتون شطارت و فسونیله هر
 شکله اظهار فیوض ایدر. فقط بو عزرات نشینلر، کوزلری نهرلرک مائی رنگلی
 آبروانته دیکمش و بی کنار بر رویاه دالمش بر حالده، کندیلرینی بر اهانک سینه
 محیطنده صانر لر. قلبلری اشیاده کی کثرت صوریه دن و حیاتک جریان مطردن
 بحضور اولان بومنزویلر، حیات دنیوییه بی دولیران ولوله لرک فوقده کی بویوک
 سکوتی، واعیان موجوداتی تحدید ایدن مدید و فسیح فضای بی انتهایی تخیل
 ایدر لر: کائناتک شو عالی تمامیتی، کوزلریمزک اوکنده سیال و متموج بر غلط
 رؤیت، بر سراب، بر کذب سرمدی، یا خود قائلقدیغی وقت آرقاسندن عدمدن
 بشقه برشی کوسترمیه جک عجیب بر پرده اولماسون! صور ظاهره دن باشقه برشی
 بیلور می بز! آنجق بو صور ظاهره مکده آرقه سنده ینه بویله ظاهری صورتلره
 تصادف ایدیورز. حقایق اشیا علی الدوام هم کشف نقاب، وهم احتجاب
 ایدیور، فقط عقل نهایت الامر، بوسراب باطلک، ایچنده جلوه بروزنمایش
 اولدیغی لجه ساکنی تصور، و جمیع اشیانک کنديسنه راجع اولدیغی امدیتی تأمل
 و باطله اشیانک مابه القیامی اولان هیولای کلییه کسب معرفت ایدیور. هند
 منزویلرینک صرف افکار ابتدکاری هب بولجه عدمدر، زیرا هر صورت،
 زائدر. بناء علیه دنیا، رؤیا ایچنده رؤیا کور مکدر. اویله ایسه الم چککمک، سومک،
 بر مطلب، بر مراد آرقاسنده قوشمق یچون؛ حیات غم و غصه دن عبارت بر
 رؤیادر که روح بر آن اول بوندن قور توملق ایستر. بر همین مذهبینه سالک
 اولانلر تناسخه یعنی ارواحک جسندن جسده انتقال ایده چکنه، و انسانلرک
 استحقاقنه کوره بعضاً نبات و بعضاً حیوانلردن بر حیوان شکننده ینه دنیایه
 کلوب کیده چکنه ده اعتقاد ایدر لر. والحاصل حیات اونلرک عندنده تحملی
 مشکل بر یوکدر، هر امل و مطلبی ترک ایدوب، بر آن اول بر اهانک وجود
 مطلق ایچنده فانی اولمق ایستر لر.

وه دانتا. — وه دالری بر چوق کیمسه لر تفسیر ایتمس. اونلردن بر یسی ده

«بادارایانا» در. بوذات وه دالری غایه سنه کوره تفسیر ایتمس و آدینی «وه دانتا»
 قویمشدر. «آنتا» سانسقریت لساننده غایه دیمکدر. «وه دانتا» نک زبده تعلیمانی

وحدت وجوددن عبارتدر . زیرا «براهمان Brahman» یعنی باجمله اشیانک
مبدأ ازلیسی ، یاخود جمیع عوالمی خلق، حفظ وذاتنه ارجاع ایدن قوت ایله .
روح انسانینک برلکنی تعلیم ایتمکده ، تعبیر آخرله عرفان حقیقیه نائل اولدیغیمز
وقت کشف وتیقن ایتدیگیمز هویت حقیقیه وباطنیه مز ایله اللهک متحد اولدیغنی .
خبر ویرمکدهدر . وهدانتایه کوره هر بریمزک روحی براهمانک بر جزئی ، بر
ظهور وتجلیسی دکل ، بتون کالیله سرمدی ولایتجری اولان براهمانک کنیدییدر .
«براهمان» ی بیلیمک اونی تعظیم ایتمکدن یوکسک بر فعلدر . انجق بو معرفت
علیا سایه سنده ، بلا نعت ، بلاوصف اولان وانجق تنزیه تام وصفات سلیه سیله
قابل تعریف اولان براهمانه وصول نمکندر . بلانعت اولان براهمان ایچون
دینه بیله چک برشی وارسه غیر موجود دکلدر دن عبارت اوله بیلیر . بناء علیه
او موجود محضدر ؛ فقط معنای وجودی ، معنای تجربی و حسیسنه کورد .
آله جق اولورسه ق براهمان لاوجوددر .

وهدانتای ، بالآخره بر چوق تحریفات و تأویلاته اوغرا دیغندن ، اون
ایکنجی عصر میلادیده بالخاصه «بهاغواتا» لرك مذهبه یعنی حقیقت اصلیه سنه
کورد تأویله و بناء علیه تجدیده «رامانوژا Ramanuja» چالشمشدر . بونک ایچون
بو حکیمک ملاحظاتی ده بوراده سرد ایدرسه ک «وهدانتا» نک زبده تعلیماته
واقف اولمش اولورز .

«وهدانتا» یه استناداً رامانوژا دیورکده : هرشیئی محیط اولان وجود واحدن
باشقه برشی یوقدر . انجق ینه «وهدانتا» مفسر لرندن اولوب بر مذهب مخصوص
مؤسس اولان «سانقارا Sankara» یه کورد ذات ، وجود محضدن عبارت و جمیع
صفات معینه دن منزهدر . ویالکیز فکراً قائمدر ، رامانوژایه کلاجه بونک نظرنده
وارلق ایله فکرت ، وجودک ذاتی اولمایوب انجق نعتندن عبارتدر ؛ مطلق ،
وارلق ایله فکرتدن عبارت دکلدر . بو وار اولان ، فکر ایدن بر ذاتدر .
صفاتی اولماق شوویه طورسون ، بلکه باجمله صفاته مالکدر ؛ هم ده قدرت
مطلقه سی ایجابندن اوله رق اوصفاته کالیله صاحبدر . بناء علیه رامانوژا براهمانی
هرشیئه نافذ اولان قادر مطلق ، علام الغیوب ورحمن اوله رق تصور ایتمکدهدر .

ایمدی هر وصف و امتیازی دافع واحد دکل ، بلکه جمیع حقایق اشیانک
کثرتی کنديسيه قائمدر . ارواح واجسام اونك ذاتی دکل بدنی ماثبه سنده در .
بدن ناصل روحه تابع ایسه اونلرده اوکا اویله جه تابعدر . بوجهت
بر نقطه مهمه در . زیرا مومالیهك اعتقادنجه ارواح واجسام اللهمده نسبی بر
استقلال ایله قائمدر . بوسایه ده هر کسك روحی کندي شخصییت و فردیتنی
محافظه ایتمش اولور ، بو حیثیتله اومذهبه قائل اولانلر ارواح انسانیه و اشیا ،
براهان ایله قائم دکل ، بالعکس براهان اونلرده بر روح مقوم اولمق اوزره
قائمدر ، و ارواح و اشیا من الازل موجود اولدقلرندن هیچ بر وقت براهانده
قائی و مستهلک اولمایه جقلردر دیمکه قدر وار مشلردر . فقط مادامکه هرشی فی الاصل
براهان دن صادر اولمشدر ، او حالده اونکله بالضروره ایکی قات مناسبتلری
جاریدر ، برنجیسی بونلر ازلا تخم حالنده براهانده موجود ایدیلر . و اونك
اراده سیله ساحه شهوده چیقیدیلر ، ایشته خلقت بو اراده دن عبارتدر .
ایکنجیسی خلقتدن صوکره دخی کنه و ذاتلری اعتباریه ینه اونکله قائم
اولمقده دائمدرلر . حیاتنده اولان هرشی «صامصارا» اطلاق اولنان دور دائمی
چرخنه کیرمکه محکوم ایسه ده ، روحك بوندن قورتولماسی آنجق براهانی معرفتیه
ممکندر . اعمال سایه سنده بونجات میسر اوله ماز . آنجق شومعرفت سایه سنده
«براهان» لك عالمه ، حیات سرمدیه و مسعودیه یتشمك و خلق و تدبیر اشیا
مستتئا اولمق اوزره براهانك دیگر قوای الهیه سندن حصه مند اولمق امکان
واردر .

بومذهبه حقایق اشیانك بك کنیش بر موقعی اولدیغنی کور بیوروز . شخصییت
انسانیه ایچون دها مهم بر موقع بخش اولونمشدر . فی الحقیقه بر طرفدن الله ،
کنهی اعتباریه بذات اعتقاد اولدیغنی کبی روحك حقیقی و دائمی بر شخصییتی
اولدیغنه و بو شخصییتك تاسخدن قورتولمق ایچون انسانه مساعد بولدیغنه اعتقاد
ایدلمشدر . روح یالکیز کندي قوای ذاتیه سیله براهان ایله متحد و اونده
مستغرق اولدیغنه کسب معرفت ایتسیله دکل ، بلکه آنك امداد و عنایت
و توفیقیله کندي کنه و ذاتی اوکرمکه و اوکا نظر و توجه ایتمه موفق اولور .

و بصورتہ براہمانک عرش اعلیٰ سندنہ سماعت ابدیہ و حریت کاملہ یہ مظهر اولور .

ہونکہ برابر برہمن مذہبک شوتائویلات لدنیہ سی نقطہ نظرندن ال بیوک آدمی و بناء علیہ زمان اعتباریہ اسرار غیبیہ و حقایق لاهوتیہ عارف اولان ذواتک اسکیمی « کیریشنا kirishna » عد اولنور . برہمنلک تقویمنہ کورہ « کیریشنا » نک ظہوری میلاد عیسی علیہ السلامن « ۳۰۰۰ » سنہ قدر اولدر . برہمنلر مومالیہک کلمہ اللہ اولدیغنه معتقددر . زیرا والدہ سی « دہواکی Devaki » بتول اولدیغی حالہ حامل اولمشدر . کیریشنانک تعلیمات مذہبیہ سی « ماہابھاراتا Mahabharata » نامیہ معروف ایکی یوز بیک بیتدن مرکب بردستان معظمک ایچنہ استطراد آ کیرمش بولنان « بہاغاواد ژیتا bhagavadgita » نک ایچنہ بوتون صفوتیہ مندرجدر . بورسالہ برہمنلرک نظرندہ ال مقدس کتابلرندن بریسیدر . بناء علیہ و ہدالری مکملآ بیان برہمن شاید بونلری بیلمز سہ ناقص عد اولنور . بو « بہاغاواد ژیتا » ثروت مؤدا وصفوت ادا اعتباریہ ہند محصولات فکریہ سنک ال کوزہ لرنندن معدوددر .

بالجملہ مذاہب ہندیہ اربابی بو کتابہ مراجعتہ تأیید مدعاہہ چالیشیرلر . بو کتابی اولا « شلہ کل Schlegel » لاتینجہ یہ ترجمہ ایتمش ، اوندن صوکرہ دہا نیجہ نیجہ ترجمہ لر میدانہ قونمشدر . ازجملہ « لورہ نسر Lorencer » المانجہ یہ ، « آرنولد Arnold » انکلیزجہ یہ ترجمہ ایتمشلردر . بہاغاواد کیریشنادر . کیریشنا ایسہ ال خیر ویشنونک اونجی دفعہ سندنہ تجلی ایدن شخصیدر . متصوفین عیسویہ کیریشنانک والدہ سنک مریم بتول کی طوغور ماسنہ و بوسیلہ کیریشنانک کلمہ اللہ ، روح اللہ عد اولنماہہ بیوک بر اہمیت عطف و تثلیث عقیدہ سنک جناب مسیحدن اول کیریشنا ظرفندن تعلیم ایدلیکنی روایت ایدرلر .

بودها مذهبی

برهن مذهبك ملاحظات و نظریاتی بالتیجه درین بر او یوشوقلنی استلزام ایتدیکی کی ، سالكلرینك تشكیلات اجتماعیه سنی ، عننه برستلكك بالجمله قیودیه پك زیاده تحدید ایتمش و اهالی بی صنوف و طبقات مختلفه به آیرمش اولدیغندن ، عظیم برانقلابك ظهورینه استعداد حاصل اولمشدی . بو انقلابی «سید هارتها Sidhartha» اسمنده برحکمدار زاده یامشدر . شویله گد : میلاد عیسادن تقریباً آلتی یوز سنه اول ظهور ایدن ، وبالآخره سانسقریت لساننده «حکیم» معناسنده «بوددها Bouddha» عنوانی آلان بو کنج شاهزاده انسانلرك چکدیگری آلام و اضطراباته قارشو قلبنده پك درین بر مرحمت طویدیغندن ، سلطنت دنیویه نك بالجمله دبده و احتشامنی ترك ایله اورمانلره چکلمشدی . نهایت سنه لرجه سورهن بر عزلت ، وتفکرات عمیقهدن سوکرا ، خلق ایچنه دونوب ، اورتالغه حاکم اولان فساد اخلاقی ازاله مقصدیه ، یکی بر دین نشر ایتدی .

بوددهانك ملاحظه سنه کوزده ، شرک ، فالغک ، الملک ، موتک و تکرار دنیا به کایشک سببی شهوتدر . زیرا بزى صورمادیه ولذات فانیه جسمانییه ربط ایدن و کندیلرینی هیچ بر زمان تطمین ایده مدیکمز ایچون ، هر بریسی باشمزده بلا کسینلن بیکارجه احتیاجلری قلبمزده او یاندران هب شهوت و احتراصدر . بناء علیه حیاتك مطلب اتلاسی ، روحی شهوتك قیود اسارسندن قورنارمقدر . بونك چارده سی تأمل و ریاضتدن ، دنیوی شیلردن تدریجاً قطع علاقه دن ، فدای نفسدن ، بتلك علاقتدن قورتمندن عبارتدر . اک بیوک شر جهالتدر ، مشقت و سفالت بوندن طوغیور . بناء علیه کرک حالاً ، و کرک مستقبللاً اصلاح حیاتك اک برنجی واسطه سی کسب معرفتدر . معرفتدن مقصد ، هم شهادت و هم ماکوته هم انسانه و هم مبادی اشیا به عائد علومی کسب ایتمکدر . بو مبادی مطلق و سرمدیدر . عالم برحالت یکر نکیدن ینه کندی فعالیت ذاتیه سیله ، اظهار وجود ایتمش اولوب ابدی بر تکامل ایچنده در .

« کل اعظم » دن محضا کسب کال ایچون عالم شهوده چیقان موجودات خیرا کله طوغری راجعدر. بونلرک صورت پذیر وجود اولماری؛ آنجق کسب کال ایتملی ایچوندر. اونلر بومقصده بر «اوپانیشهاد» ک قولنجه معرفت بر «پوراناه» Pourana [۱] نک قولنجه عشق سایه سنده ایشه بیلرلر. معرفت و عشق کائناتک ایکی بیوک عاملیدر. بناء علیه بر مخلوق عشقه مظهر اولمادقجه، بر بوزنده سجن جسده الی نهایته محبوس قالغه محکومدر. بودهانک تعلیم ایتدیکی شویله بر عقیده نک نتیجه سنده، بئلك وشخصیت حسی کیتدکجه دارلاشه چغندن برینه هر مخلوق عینی بر حس محبتنه سومک طویغوسی قائم اولور.

شوحال مذهب مذکور سالکینک قطع ایتدکلری مراحل تکاملک ایلک منزلیدر. بومراحلک صوک منزله سالکک محبتی هر عشقک مصدر ازلیسی اولان ذات اجل و اعلا یه انحصار ایدر. ایشته «نیروانا Nirvana» بودر. بزم صوفیه حضراتنه مخصوص اصطلاحان اولان فنا فی اللهی «نیروانا» یه تشبیه ایدنلر، «نیروانا» نک شو تعریفنه بافارق بو حکمی ویرمش اولمالیدرلر، بونکله برابر نیروانا تعبیری متعدد وجهله تأویل اولندیغندن، بر چوق سوء تفهملره سبب اولمشدر. بودها مذهبنک تأویلات باطنیه سنه نظراً، [۲] «نیروانا» سرندیب راهب اعظمک تعلیمنه رغماً، سالکک بئلكنی غائب ایتمی، بخود و عدمده مستهلک اولماسی دکدر، بئلكه بوندن مقصد، روحک دنیاده ایکن کسب ایده چکی کال سایه سنده، بردها و تکرار قالب جسده رجوع ایتیه رک، «سامسارا Samsara» یعنی دوز و سیردن قور تلماسیدر.

بودها مذهبنه کوره، دنیا مزرعه آخرتدر. حیات حالیه، بتون اذواق و آلامیه برابر شخصک اعمال کدشته سنده کی بالا اختیار و قوعه کلن افعال و حرکاتنک نتیجه سیدر.

[۱] «اوپانیشهاد» لراله «پوراناه» حقند. بوفصلک نهایتده معلومات بر بله چکدر.

[۲] Sinnet, le Budhisme ésotérique اصلی انکلیزجه اولان بو

کتاب پک مهم و مطالعه شایاندر.

بر شخصک بالاختر تعقیب واجرا ایتدیگی حسنات و یا سیناتک یگونه
« کارما Karma » تعیر اولنور . ایشته هر شخصک مستحق اولدینی جزا یعنی
کرك ثواب و كرك عقاب بو « کارما » یه یعنی اعمالنه کوره تعیین اولنور .
بودها مذهبنک اخلاقی « La Morale du Bouddhisme » مؤلفی « لئون
دو روسنی Leon de Rosny » نك قولنه کوره، بودها مذهبنده خیرلی ایشلر
بر مکافات اخرویه الده ایتک ایچون دکل ، آنجق طبیعتک ال عالی غایه سی خیر
اولدینی ایچون ایشله نیر . انسان ال یو کسک حظ وجدانی بی انجق بو قانونک
ایجاباته توفیق حر کتله الده ایده بیلیر . بودها بالجمله مخلوقاتنه مساوی نظر شفقتله
باقلما سنی امر ایدیور . بودهیلك نظر نده هر شی « نبروانا، یه موقوفدر . مخلوقات
تعیرینه یالکز حیوانات و نباتات دکل، جمادات دخی داخلدر . اونلرک نظر نده
حیاتک بالجمله صور و اشکلی، تحول و تکامل قانون عظیمنه تبعاً یکدیگرینه مربوط
و متسلسلدر . کائناتک هیچ بر نقطه سی حیاندن محروم دکلدر . موت بر وهم
و غلط حسدن عبارت اولوب، بالعکس حیاتک لایق قطع یکی بر شکل و لباس آلتنده
تجددینه مدار اولان عواملدن بریدر . جهنم، بودهیلك عارفلی نر نده ، عذاب
وجداندن باشقه بر شی دکلدر . مادهک تجدید صور و اشکال ایتدیگی هر بر
اعرافدر . اوزرینه باصدیغمزارض اوزرنده و قبئسانک اعماقنده اعراف واردر .
بودها ایله پیرولری « دھیانا Dhyana » یعنی نرم اصلا حمزله توجه و جذبیه ده
سالک ایدیلر . ایلریده تصوفک تعلیمات اساسیه سی یازیله جنی وقت کوزیله جکدر که
بونلر، بودهیلكک اجمال ایتدیگمز شو تعالیم لدنیه سندن فرقلی شیلر دکلدر . [۱]
بونن باشقه کوریلور که بودها نام دیگریله « ساکیا مونی Sakia mouni »
برهنن مذهبنی تعدیل و تجدید ایش ایه ده ، اونک باطن و لدن جهته طوقنماش ،
یالکز بعض نقطه لرینی افشا ایشدر . بودهیلكک عوامه مخصوص شکل ظاهرینه
کنجه ، بوده برهنلرک بر چوق تعقیبات و تعدیاتی و پک قانلی و میدید محاربه لر
سببیه تحریفات و تبدلات عظیمه یه اوغرامشدر که تفصیلاتی موضو عمز دن خار جدر .
[۱] بر آرائق بودهلکی آور و باده نشره خیلی چالش مشدردی . بو کونده خیلی
منتسبلری وارمنش . بو مذهب هندستانده چقمش اولدینی حالده اوراده یراشه ممش .
فقط بر چوق تبدلاته معروض اولغله برابر غائر وادیسندن اطرافه آشوب هند چینی بی ،
چینی و مونوستانی و ژاپونایی قابلا یه رق یوزلرجه ملیون خلقه کندینی قبول ایتدیر مشدر .

برنجی فصلک حاشیہ سی

« ودا » لر حقندہ معلومات :

« ودا » نك لغت معناسى علمدر . هندولرك اعتقادنجہ وهدالرى بالذات براہما یازمشدر . روایتہ کورہ وهدالرى شکل حاضرى داخلندہ جمع وترتيب ایدن حکیم « ویاسا » در . شیمدیکی ترتیبلى اعتباریلہ وهدالر درت بویوک مجموعہ دن متککدر: برنجیسی رہیغ ودا « بوجموعہ ۱۰۱۷ الہیدن مرکبدر » . — ایکنجیسی : یاجور ودا . — اوچنجیسی صاما ودا . — دردنجیسی اظہار ودا . — بوجموعہ لردن ہر برى اوچ قسمہ آریلیر : برنجیسی «مانظرا» عنواتى حائر اولوب الہی و مناجاتلردن مرکبدر . ایکنجیسنہ « براہمانا » دیرلرکہ عبادت مراسمندن باحشدر . اوچنجی قسمک اسمی « عارانیاقا » درکہ بوتون وظیفہ لربی بیدردکدن صوکر اذہادت ایچون « عارانیقا » یعنی اورمانلرہ چکیان درویشلرک رعایت ایدہ جککری تعلیماتی محتویدر .

« عارانیقا » بوجموعہ لرینک اک مشهورلری « عوپانیشاد » نامیلہ معروفدر . آلمان فیلسوفلرندن شوپنہاور « عوپانیشاد » لری او قودینی وقت محتوی اولدینی افکار عالیہ حیران اولہرق شویہ دیمشدى : [عوپانیشاد مطالعہ لری قدر انسانى یوکسہلدن و قلبنہ سلامت بخش اولان ہیچ بر مطالعہ یوقدر . بو کتاب حیاتک مدار تسلیتی اولمشدى . اولومى دە او تسلی ایدہ جکدر .] بدینک فلسفہ سنک پک معروف بر مروجى اولان شو حکیمک لسانندن بویہ قلبہ فریح و تسلی ویرہ جک شیلرک وجودندن بحث اولندیغی ایشتمک زیادہ سیلہ عبرت آمیز برشیدر ! [۱]

بو « عوپانیشاد » لر ودالرك تأویلات فلسفیہ سندن باشقہ برشى دکلدر .

[۱] شوپنہاورک بو قولنى ماقس موللر (فلسفہ ہندیہ نك آلتى مسلکی) عنوانلى اترندہ نقل ایتمشدر . انگلرجه متنک ۲۵۳ نجی صحیفہ سندنہ . — شوپنہاورک اک معروف اثرى اولان [تصور و ارادہ منلو اولان عالم] نك مقدمہ سندنہ باقلماسى . —

یوزاللی قدر عوپانیشاد واردر . بونلرک مندرجاتی ایله موسویلرک « قابیلا » سی
آراسنده بعضاً پک بارز بر مشابہت واردر .

— ماندوکیا عوپانیشاد —

بو عوپانیشاد ایلک دورده کی اک صاف عقیده برهمنیهنی محتویدر . هندولرک
پک مشهور اولان « اوم » لفظی حقنده ویردیکی ایضاحات جدأ قیمتداردر . زیرا
بولفظ ایله قابیلاده کی اوچ آنا حرف آراسنده مشابہت اولدینی کی هندک
باجلمه مسالک مذهبه سنده « براهما » نک کنهنی ادراک ایچون بولفظه ، انسانی
برواسطه نظریله بافارلر .

« اوم » لفظ شریفی :

اوم ، بقادر . براهما که هرشیدر ، اونک صورتی اوم در . براهما روحدر ،
فقط بوروح اوم لفظنه تابعدر ، بولفظدخی اجزاسنه تابعدر ؛ بواجزا اوچ
حرفدر : ا . و . م . روحک شرط وجودی بو اوچ حرفدر .

« وایسوانارا » که حالت یقظه اوکاراجعدر ، و حرفی ده اوکا اشارتدر ؛ او
برنجی جزئدر ، زیرا بوتون کله لردد داخل اولان برنجی حرفدر . علمه متصرف
اولان اول اودر ، و علمی افعاله تحویل ایدن اول دخی ینه اودر .

« تاینرآسا » که رؤیا اوکاراجعدر ، و حرفی ده اوکا اشارتدر ؛ زیرا الفبانک
رأسنده و وسطنده اولان اودر . « تاینرآسا » مرتب و بلاقصو اولان علمه متصرفدر ؛

او ینه کندینه مساویدر ، و اوکا امثال ایدنلردن هیچ برکیمسه براهماک ذاتی
ادرا کدن یخبر قالماز . « پراژنا » که اوکا درین اویقو راجعدر ، م حرفی ده
اوکا اشارتدر ، اوچنجی جزؤ دخی بودر که هم بر مقیاس وهم بر مبدأ
اتحاددر . بو شیلره متصرف اولان برکیمسه مفتاح کائناتی و مبادی لاهوتیه نک
مقیاسی بیلمشر اولور .

اعضای جوهریه بنیویه سی اولمایان « اوم » براهماک روحانی دردنجی شرطیدر ؛
او روح ادراک اولنه باز ، زیرا که ، صورتی ترک ایتشدر ؛ اونک صورتی
اولمادینی کی ایکیلکی ده یوقدر . متفکرک غایه سی اولان « اوم » کنه مجردی

اعتباریاه روحدر . بوتون بونلری بیلن بر کیمسه نك روحی روح کلی ایله
التقا ایدر .

مونداقا عوبانیاشاد

هندستانده الك معروف اولان عوبانیاشاد بودر ؛ براها ایله کائنات محسوسه
آراسنده کی مناسبات ایله براهایه واصل اولمق ایچون کیدیه جک بولی بو کتاب
تعلیم ایتکدهدر .

«اوم» یادر ، اوق دخی روحدر ؛ هدف ایسه براهادر . دقتمز اولمایان
بر آدمک اوکا ایریشه سی لازمدر ؛ ناصل که اوق ایله هدف برشی اولورسه ،
انسانده براها ایله بر اولور .

اوندهدر کوك ، بر ، قبه سما ، و بوتون حواسیله برلکده نفس ناطقه .
روح منفرد اوله رق یالکمز اونی بیل ، ودیگر کله لری بر یانه براق ، انسانی
بقایه ایصال ایدن صراط اودر ،

بر تکر لیک بوتون اسپیتلری مرکزنده برلشدیکی کبی شریانلرکده
طوبیلانندی قلیده او تنوع ایدرک تحرک ایلر . اوم لفظی سوبله یه رك کندى
ینه کندى اولان ذاتی تأمل ایت . او ، سکا ظلمتی یازوب کچمک ایچون یاردیم
ایتسین . هر شیئی آکلایان وهر شیئی بیلن ، عالمک بوتون شرفی کندیسینه
راجع اولان «او» اثرده ، براهاک مدینه سرمدیسنده برلشمشدر ؛ اونفس ناطقه
ماهیتى اکتساب ایله بدنک و مشاعرک رهبری اولور . قلبک قربنده ، غداده
مستمر اولان اودر . بونی آکلایان حکیم ، سعادت تامه سیله لمعان ایدن حی لایموتی
حیرتله تماشا ایتمز اولور . اعلا واسفلی طولدیران اودر ؛ بوتون بویالکمز
براهادر ، واعلا اولان اودر .

پرستاعو پانیاشاد

بو عوبانیشاء خالق ایله مخلوقات آراسنده کی مناسبات اوزرینه اولدقجه
قاراکلق بعض نظریه لری محتویدر . بونلردن ابکی دانه سنی نمونه اولارق

کوستره جکیز . بونلرک بریسی اویقویه ، دیکری اوم لفظ شریفنک قدرته
داژدر .

اویقو و رؤیالر

حکیم « کوریا » نک حفیدی « غارغیا » ، « ریشی پییالارا » یه صورمش :
ای زاهد محترم بو آدمده نائم اولان شیر نهدر ؟ اونده اویانیق اولان شیر
نهدر ؟ رؤیالری کورن « دهوا » نهدر ؟ سعاده متصرف اولان کیمدر ؟ بوتون
بوشلرک استناد کاهی هانکی فعلدر ؟

ریشی اوکا شو جوانی ویردی : ای (غارغیا) باتان کونشک بوتون شعاعلری
ناصل بو قرص نورانی ایچنده طویلانمقده و کونش یکیدن طوعدینی زمان او
شعاعلر یکیدن ناصل طاغلمقده ایسه ، اونک کی بوتون بونلر (یعنی حواس)
جمله اک یوکسک « دهوا » ده : یعنی نفسده اثنای نومده اجتماع ایدر . بونکله
برابر بو آنده ، بو آدم ایشیتمز ، کورمز ، قوقی آماز ، طاماز ، لمس ایتمز ،
سویله مز ، قیلداماز . عوامک دیدیکی کی اویور .

(پاراناس) ک آتشرلی (یعنی نسیم حیاتی) شهرده (یعنی بدنده) ، اویاتمشدر .
او انسان او حالت نومده اولدقجه : چیقان هوا (غارهاپایا) آتشدیر ؛ نفس
هواسی (آناهاریپا قانا) آتشدیر . و او کیمسه غارهاپایا یعنی خارجه دفع ایدیلن
آتش یاننده اولدیغندن (برانا) یاخود نسیم حیاتی (آهاوونیا) آتشدیر .

مادام که بلا تفریق ایکی هدیه : یعنی بری نفس آلق و دیکری نفس
ویرمک ، تقدیم ایدیور ، سامانا راهبدر ، نفس ناطقه قربانی ویرندر ؛ چیقان
هوا قربانک اجریدر ، بو ، هر کون قربان ویردی برامایه ایصال ایدر .
شوحالده بواله (نفس ناطقه) اویقوده قدرته متصرفدر . اولجه کورولن شیئی
یکیدن کورور ؛ اولجه ایشیدیلن شیئی یکیدن کورور ؛ ممالک سائرده تصرف ایدیلن
شیلری یکیدن تصرف ایدر ؛ کوزیلن شیله کوریللمش شی ؛ ایشیدلمش و ایشیدلمش
شیئی تصرف ایدلمش و ایدلمش شیئی ، او هپینی کورر ، اوهرشی اولدیغندن هر
شیئی کورر : ای دوست ، کندیسنده علم حقیقی ، ارواح حیات ، بوتون دهوالر

نظریه باقلان عددلردن باشقه برشی دکلدز؛ فقط سفریتسیرانک متضمن اولدیغی معانی مجازییه بوقدرله قالماز. بو کتبه نظر آ کائنات کلام اللهک صورت و تمثالیدر، کلام ایسه برطاقم حرفلردن مرکبدر، بو حرفلر عبرانی الفبا سنده یکریمی ایکیدر، بو حرفلره برابر بردن اونه قدر اولان اعداد اصلیه جمع اولنورسه اوتوز ایکی ایدر که الله بوتون عوالمی ایشته بو اوتوز ایکی حرف و عدده ابداع ایشدر. بناء علیه اسرار خلقتی آ کلامق ایچون بو حرف و عددلرک اسرار و خواصنه انفاذ نظر ایتمک ایجاب ایدر. بو حرفلره و ریلان اهمیتی آ کلامق ایچون سفریتسیرانک شو عبارته سنی آیورم: [جناب حق، جناب رب الجیوش، عبرانیلرک تکریمی، حی و قیوم و سلطان جهان اولان الله الرحمن و الرحیم، الله تعالی و لم یزل، الله جل جلاله، نام آسمانی بو حرفلر و عددلره تشکیل بیورمشدر.] قاببالا عالمی ذات و صفات الهیه، مبدأ و خلقت اشیا ایله مسئله معاد حقنده کی اکیزلی فیکر لرینی و مسلک لرینک بوتون نتیجه لرینی آیات تورانیه یی تاویلاً و د ثما فاریشیق و فپالی بر طرزده بالخاصه « زوهار » ه درج ایشدر در . متفکر لرک ذهن لرینی من القدیم اشغال ایش و الی الابد اشغال ایده جک اولان بومسئله لر دن برنجیسی حقنده « زوهار » نه سوبلیور؛ « زوهار » ک تعبیرنجه « آن-صوف En-Soph » یعنی غیر متهاهی وجود واحد حقیقی اولوب اوندن باشقه وار اولان برشی یوقدر، مستقلاً موجود ظن ایشدی کمز بالجمله اشیا او وجود حقیقینک صورت و تماثلیندن باشقه برشی دکلدز. اونی یالکیز بیلدی کمز موجودانک و یا حالاً و فعلاً موجود اشیانک مابه القیامی ظن ایتمک خطادر. زیرا بالجمله ممکنانی و حتی اونلرک فوقده اولان شیلر ی ده محیطدر. او بذاته محدود اولان کائناتی ده نامتناهینک بالجمله نسبتلری ایله متجاوزدر. فقط کائناتی خلق ایتمزدن، و یا خود کندی اصطلاحلری وجهه، لایتمیدن تعینه کچمزدن اول کندنن بی خبر ایدی، بناء علیه اولی بالطریق هنوز موجود اولمایان اشیانک معلومی دکلدی. نه حکمت، نه قدرت، نه عاطفت و الحاصل هیچ بر صفتله متصف دکلدی؛ زیرا بر نعت و صفت بر تمانیزی، بناء علیه بر حدودی استلزام ایدر. « زوهارک متنه کورلاه، اه او وقت بر دکز کیب ایدی؛ زیرا دکز صولرینک بذاته نه حدودی و نه برشکی واردر. »

واجب الوجوده او مرتبه سنده قدیم القدا، سرالاسرار، غیب الغیوب اسمی
ویریلیر .

آن - صوف بو مرتبه عمائیه دن چیقنجه ، اول باول کندی کندینه
تجلی ایشدر که بویک مرتبه اون «سفیروت» ک مرتبه سیدر . آنحق سفیرتسیرانک
بحث ایتدی سفیروتله زوهارک بحث ایتدیکی اون سفیروتی برینه قاریشدر ماملیدر .
زیرا سفیرتسیرانک بحث ایتدیکی سفیروتله اولجه خلق ارلئش اولان عوالمه عائد
ومسب الاسبابه غیر متعلق اولدقلری حالده ؛ زوهارک بحث ایتدیکی سفیروتله
بالعکس وجود غیر متناهی ایه مخلوقات آراسنده کی متوسطلردن یعنی حقت مراتب
و تنزلاندن عبارتدر . عالم تشکل ایتزدن چوق اول اشیانک مصدر مطلقتری
اولان بو سفیروتله بالاخره آثارنی مظاهر اشیاده ابراز ایده چیکی اسمو صفاتیله
اول باول ازلا اتصاف ایشدر . سفیروتلی مختلف یچملرده قابله ویا باشقه
باشقه رنگلی قدحله بکزه تمشلدر . اشیانک جوهر مطلق هانکی قابی ویا هانکی
رنگلی قدحی طولدرسه طولدرسون هپ بردر ، نورالمی دده ضیای شمس کبی
هانکی محیطی مرور ایدره ایتسون ، هیچ بر وقت ماهیه ده کیشمز . یالکز
شوکا دقت ایتلیدر که بو قاب و محیطلرک کندیله برینه خاص بر موجودیتلری یوقدر
بونلر مبدأ اشیانک کندی اثر خلقتنه برغایه و بر پلان تعیین ایتک ایچون
علی التعاقب قبول ایتدیکی حدلردن عبارتدر ، یاخود اکر تعبیر جائزه بونلر
اللهک هم کندی کورمک و هم کندیسنی کورمک متصدیله نورالهیسنک
شعشه سیله ستر ایده چیکی مختلف کولکه لردر . شو ایضاحاته کوره ، سفیروتلرک
منبعلردن اوزاقلاشدقچه قدرت و شعشه لری ا کیلیر .

بو سفیروتلرک برنجیسنه «تاج» تسمیه اولنور ، بو اولجه بحث ایتدیکنمز
بلا اسم و بلا نعت اولان غیب الغیوب احدیت اولمایوب بلکه اونک بالجه
صفات و نعوتیله متعین اولان مرتبه سیدر .

بونک تورانده اسمی « بنایم » معناسنه اولدیفی حالده مجازاً عبرانی الفباسنک
اک کوچک حرفی اولان یود Jode یعنی نقطه ایه تعبیر اولنور . [۱] آنحق

[۱] بزیم تصوفده دخی نقطه یه نه قدر مهم معنالر و برلدیکنی ایلریده کوره جکمز .

وجود مطلق بمرتبه سنده جميع صفات وقواسی ذاتنده مقبوض و مجمل
بر حاله اولديغندن، اونی هر هانکی بر نعت و وصفه تمیزاتمک تمتعدر. بناء عليه
اوکا لاوجودده تسمیه اولنور، ايشته عالم بولاوجوددن، هیچ بروقت معنای
مخصوصیه عدمدن دکل، یا بلشدر؛ زوهارده کثرتله موضوع بحث اولان
« بیاض باش » و « قدیم » وجودک شو ایلمک شکلیدر، اونک بویولده تسمیه سنه،
سلسله ظهورده اشغال ایتدکلری موقع سبب اولمشدر. غیر قابل انقسام اولان
ذات احدیتدن متوازیاً ایکی سفیروت صادر اولمشدر که بریسی « حکمت » دیکری
عقلدر. بونلردن حکمت فاعل و مذکر بر مبدأ عداولندیغنی حالده، عقل قابل
و مؤنث بر مبدأ اولمشدر. بعضیلری حکمتی کلمه الله، و عقلی اللهک کندی
ذاتی و جميع معلوماتی بیللمسی و یاخود برنجیسی ذات عالم و ایکنجیسی شی
معلوم عدایتمشدری که بونلر حقلک مرتبه احدیتنده بر بریه قاریشقدر. زیرا
او مرتبهده حقدن باشقه برشی یوقدر که بویه بیلن و بیلنن دییه ایکی به آیرلمغه امکان
اولسون. حکمته بابا و عقله آنا نامنی ده و برمشدر. بونلرک اتحاد غیبسندن،
زوهارک تعبیر نجه هم باباسنک و هم آناسنک اوصافی حائر اولمق اوزره، اوغل
اوله رق علم طوغمشدر. آنجق علمی حکمتله قاریشدر مامغه ایجه دقت ایتلیدر،
زیرا علمک مستقل بر موجودتی یوقدر، و سفیروتلر صیراسنه داخل دکلدر؛
علم، حکمت و عقل صفتلرینک انعکاس ایتدیکی ضعیف برتمالدر. شو اوچ مبدأ
یعنی ذات بحث مطلق ایله حکمت ازلیه و یا کله، و حکمتک کندی ذاتی بیللمسی زوهارده
غیر قابل تجزی بر تثلیث اوله رق تصویر ایدلشدر. بونلری زوهار بر بدنده
برلشمش اوچ باشه بکزه دییور، یاخود دماغه تشبیه ایدیور که و حدتندن
ضایع ایتکمیزین اوچ قسمه آیرلشدر، و اوتوز ایکی چفت اعصاب واسطه سیله
بوتون بدنه منتشردر.

متباقی یدی سفیروته کلنجه بونلرده اولکیلری کبی صادر اولیورلر.
عقلدن ینه متوازیاً ایکی یکی مبدأ صادر اولیور که بریسی فاعل و مذکر،
دیکری قابل و مؤشدر: بونلر رحمتله عدالتدر یاخود عظمت ایله قدرتدر که
اللهک ایکی قولی مثابه سنده در. الله بونلرک برنجیسی ایله نشر حیات، ایکنجیسی

ایله اونی نزع ، تدبیر و تعدیل ایدر . فقط بو ایکی صفتدن هر بری دیگرینه لازم اولدیغندن ایکینسی « حسن » ده توحید ایتشلردر . شو حالده حسن بالجمله صفات معنویه نك زبده سی حکم منده در .

رحمت ، عدالت ، و حسن دن عبارت اولان شو اوچ سفیروت ده ایکینجی بر تثلیت کبی غیر قابل تجریدر . بوندن سو کرا اوچنجی بر تثلیت کلیور که نصرت ، عزت و اساس در . بوراده نصرت و عزتدن مراد اجمالدن تفصیله ، قبضدن بسطه ، و حدتدن کثرته انتقال ایله این قوت در ، تعبیر دیگرله مسافه و عدد مبدائی ایله فعل مبدئیدر ؛ بو تعریف بالذات زوهارک تعریفیدر ، زوهار بو تعریفه علاوه طبعیتک بالجمله قوتلری بو ایکی مبدادن صادر اولدیغنی سویلیور ؛ « اساس » دن مقصوده بوتون شو قوتلرک شی واحد اوله رق مجتمع بولماسیدر ؛ بونده آت تناسله تشبیه ایتشلردر .

سفیروتلرک سو کنجیسنه کلنجه ، بو یکی بر صنعته دلالت ایتویب بوندن اولکیلر آراسنده کی آهنگ نامه و بونلرک عوالم اوزرینه حا کیمیت مطلقه سنه دلالت ایدر . و اونجی سفیروتک اسمی سلطنتدر ؛

بو اون سفیروتک هیئت مجموعه سی آدم اعلی یی ، زوهارک تعبیرنجی : آدام قادمون [۱] ی تشکیل ایدر ، بو آدم ، الله ایله مخلوقات آراسنده کی متوسط ازیلدر . بالاده کی تفصیلاتدن کورلیدیکی وجهله ، سفیروتلر اوچ صنفه منقسمدر ؛ هر صنف ، الوهیتی باشقه وجهله ، فقط هپ تثلیت ایله رمز و تصویر ایتکده در . ایلک اوچ سفیروت تماماً عقلی ویا مابعد الطبیعی اولوب وجود و فکیرک عینیت مطلقه سی افاده ایدر . ایکینجی اوچ سفیروتک معنوی برصفتی اولوب بونلرده رجهدن حکمت و عاطفتک تعبیر دیگرله خیر و حقیقتک عینیتی ، و دیگر جهتدن خیرک کوزللیکک مصدری اولدیغنی کوسترر . سوک اوچ سفیروته کلنجه بونلر جسمانی تعبیر ایده بیله جکمز بر ماهبتده اولوب غیر متناهی نك هم قوه محرکه ، هم قوه مولاوه و هم عوالمک مایه تشکلی اولدیغنه

[۱] ایلریده بزم تصوفده آدم اعلا ، انسان قدیم ، انسان کبیر ، انسان اکله تصادف ایتدیکن وقت بزمکیلرک قاببالاده کی انسان قدیمی ناصل کندی مشربلرینه کوره تعدیل ایتدکاری کوریلر حکمدر .

دلالت ایدر . بو اوچ صنف صفات ، یاخود اوچ تثلیث دیگر برتلیشده
مجموعدر . بوتلیث اقوماری : تاج یاخود وجود مطلق ، حسن یاخود
وجود فکری ؛ فلک یاخود مظاهر قدرت اولان طبیعتدر .

بونلر زوهارک تعبیرنجه بو علوی تثلیث وجود ثلثه سیدر . وجه اول وجه
ضویل یاخود قدیم الایام ، ایکنجیسی ملک ، اوچنجیسی ملیکه یاخود سیده در .
الله تعالی کندی صفات مخصوصه سی بو منوال اوزرینه اظهار ایتدکن
صوکره ، اشیا سائرینی ده بومنوالده ابداع ایتددر . واقعا قاببالا علماسی بالکیز
سفیروتلردن متشکل عالم حضرت (عبرانیجه سی عولام اصلوت) ایلهارواح وملائکه دن
متشکل اولان عالم (عولام ریه) ؛ واحرام سماویه نك اشغال ایتدیکی عالم تشکل (عولام
یسیرا) ؛ ونهایت شعوالم فعل وشهادت (عولام عصیه) آراسنده قبول ایتدکاری
فرقه رغماً بو عوالمک جمله سنک ذات اجدیتدن صادر اولدیمه وهپسنک وجود
مختدر علمله معلولات آرسنده کی مسافیه نظراً درجات متنوعه ده حصه مند
بولدیمه ذاهددرلر [۱] بناء علیه دائرة وجودک صوک خاقه سی ماده اولدینی
کبی مبدئی ده انسان قدیم (آدام قدمون) در ؛ شو تقدیرده وجود ، ماده یه
نازل و مقصور اولدینی وقت روح ، حیات ، وحتى وارلق نظرمردن ضایع
اولور : زیرا اونی کندیسنی تحریک ایدن قوتلردن ویا عقلمن استعاره ایتدیکی
صورتلردن تمیز اتمک ایسته دیگمز وقت ، کندیسنی طومغه چالیشان اللردن
برکولیکه کبی کریران اولور .

مسالك شرقیه نك اکثریسندۀ مثلاً غنوسیتیکلرک ، اسکندرانی حکمانک
ویا هند متصوفه سنک مذهبلرنده ظهور اشیا بهرهبوط ، عالمه بر اثر منفور و حیاته
بر عذاب نظریله باقلدینی و بزنی ارواح خبیثه نك بلا سبب و بلاغایه او حیاته بند
ایتدیکلرینه اعتماد اولدینی حالده ، قاببالاده کی تلقی بویه دکلدز . قاببالا وجود
ایله فکری ، حکمت ایله قدرتی بر صورت مطلقه ده توحید ایتدکه ، واللهمک آدم
قدیم اسمی آئنده کندیسنی کرک مکان و کرک زمانک باجمله اقطارنده بیلدیرمی
[۱] الله بوتون وجودی محتوی اولدیمندن دیگر موجودات ناصله ، جود اوله بیلدیرلر ؟
بونک سببی اللهک فضایی دیگر مخلوقاته برافق ایچون کندی اوزرینه طویلاءن اولماسیدر ،
بوکا [سجمصوم Sim soum] دیبورلر .

مراد ایندیکی وقت کنیدی بیلدیکی و بالجمله صفاتنه مالک اولدیغنی سونلکده در .
بناء علیه زوهار مؤلفلرینک نظر نده عالم حکمت ، عاطفت و حسن مطلقک بر
تمثالدر ، خلقتده بر اثر محبتدر ، بر اثر مبارکدر . توراتک تکویندن باحث اولان
کتابک برنجی کله سنی ترکیب ایدن حرفلرک برنجیسی ده عبرانجه برکت و مبارک
معناسنه کان لفظک ایلك حرفندن عبارتدر ، بو مطابقت زوهار مؤلفلری
عندنده پک معنیداردر . اونلرک عندنده هیچ برشی علی الاطلاق فنا دکلدر .
هیچ برشی الی الابد ماعون اوله ماز ، حتی ابایس بیله . بر کون کله جک که الله
اوکا طبیعت ملکیه سنی ووقیله سماده طاشیدبغنی اسمی اعاده ایده جکدر . بوحلده
جهنم دخی اورتادن قالقه جق و بردارنعیم اوله جقدر : زیرا عاقبت الامر نه عقوبات
نه ابتلا ، نه مهم قالمایه جق ، حیات سرمدی برعید ، نهایتسز برسبأدر .

قاببالاده ملک و شیطانلر ایچونده بویوک برمیجث وارددر ، آنجق قاببالاعلماسنک
بونلر حقنده کی ملاحظه لری عوام ناسک ظنلرندن بوسبوتون فرقلیدر . زوهار
مؤلفلرینک عندنده ملائکه ، طبیعتک مشخص قوتلرندن باشقه برشی دکلدر .
بونلر اوامر الهیهی اجرا ایله مکلف اولوب کندی کندیلرینه برشی یاپامازلر
و مرتبه لری انساندن دوندر . ملائکه و شیاطین الله ذوالجلالک عرش اعلاسی
تحتنده « متاترون » اسمنده کی ملک اعظمک امری آلتنده ایفای مأموریت
ایدلرلر . بونلر سفیر و تله حرمة اون صنفه آیرلش و هر بری عوالمک برجهته
و برایشه مأمور ایدلمشدر . مثلا بریسی ارضک حرکاتنه مأمور ایسه ، دیگر
قرک ویا دیگر برسیاره نک حرکاتنه مؤکلدر . بریسی آتش ملک (نوریهل)
دیگر بری نور ملک (اوریهل) در . شیطانلره کنججه بونلرده ظروف موجودیت
عد اولنور ، بونلرده ملکار کی اون درجهیه آیرلشدر که بو شیطانلرک طبیعت
ظلمانیه لری بر درجه دن اوتنه کنه کنججه دها زیاده آرتار .

زوهارک روح و انسانه عائد بخلری اک مهم قسمیدر . انسان ، قاببالایه
کوره [مخلوقانک هم خلاصه سی و هم مکمل اثریدر : اولاً کندی اساسی
اولان روح اعتباریله انسان سماوینک ویا قدیمک مثالدر و بالجمله صفات الهیهیه
معین بر مقیاس داخلنده مشترکدر ؛ جسمیله ده کائناتک کوچوک مقیاسده بر

نمونه سیدر، بوسیله عالم صغیر اسمنه احرادر. بوجهته بدنمترك اقسام مختلفه سیله
کائناتک اقسامی آراسنده برطاقیم مناسبتر واردر. (۱)

انسان معنوی، تثلیث الهینک تمثالی اولدیغندن اوچ قسمدن تشکل ایدر:
برنجیسی نفس ناطقه درکه اک یوکسک قرای روحانیه مر اوکا منسوبدر. حیات
عقلیه و تأملیه نك مرکزی اوراسیدر. ایکنجیسی روحدرکه اراده ایله حس،
و فضیلت ایله رزینتک والحاصل حیات اخلاقیه نك بالجمله صفات و ملکاتی اورایه
منسوبدر. اوچنجیسی روح حیوانی درکه طوغریدن طوغریه بدنمترله مناسبته
بولنوب حیات حیوانیه مزى اوتدبیر وتنظیم ایدر.

عبرانیجه نفس ناطقه یه «نشاما» روحه روح، روح حیوانی یه «نفس» تسمیه
اولنور. بونلردن اللهه رجوع ایده جک اولان نشاما درکه بزم تصوفجه بوکا
روح اضافی، روح قدسی، روح انسانی ده دینور.

بو اوچ روحدن ماعدا زوهار انسانک برده صورت خارجیه سی اولدیغنی
قبول ایدیور. بوضورت خارجیه بدنن غیرى واوندن مقدم ومستقلاً موجود
برشی اولغله برابر بدن کبی هر بریمترك دیگرندن مدار تمیزی اولان شمائل
فردیه ده. مالکدر: پارسیلرک کتاب مقدسی اولان «زند آوستاده» دخی فرورور
Frouer اسمی آلتنده بویله برمثالدن صیق صیق بحث اولنور.

زوهار انسانترک افعالنده مختار اولدقلرنی ده تصدیق ایدیور؛ آنجق بونی
غیرقابل ایضاح برسر اولق اوزره تلقی ایله یور. زوهار، روحلرک مرجع
لاهو تیلرینه عودتدن اول تطهر و تصفی اتمک و مصدر و منبعلرنی بیلمک اوزره
بعض چله و ابتالار کچیره جکنی خبرویریور. شاید روح حیات دنیویه سنک
برنده معرفت و عرفان کسب ایده مه مشسه، تکرار دنیایه باشقه برقالیده کلوب
یکیدن چالشمغه مجبوردر. بوایکنجی حیاتنده ده بو معرفته نائل اوله مازسه
ایکنجی، اوچنجی و احو دفعه یه حیاته رجوع ایدوب کسب معرفته مجبوردر.
والحاصل بو استکمال نفس و تحصیل معرفت اونک ید اختیارنده در.

روحلک عند الهی یه رجوعی بوتون بوابالارک مقصد و غایه سیدر؛ آنجق

[۱] زوهارک بومناسباته عائد. ملاحظاتی بزم تصوفده تماماً انتقال ایتددر.

كرك خالق و كرك مخلوق ايچون غير قابل توصيف لذات يله مالى اولان بونديجه
 مودن اولده باشلايه بيلير : بونك ايچون الهى هيج برغرض و عوض و خوفله
 شائبه دار اولمستزين سومك ، واونى استدلال عقليدن زياده نور قلبه معرفته
 چالشمق كافيدير . شو عشق و نور قلب واسطه سيله ، روح كندى بئلكندن
 تجرد ايدهرك ، كندى مرجع و مأينه قاووشور ، ارتق اللهك اراده و تفكرندن
 باشقه كنديسك اراده و دوشونجهسى قالماز . انسان ايچون بيله عشق الهى به
 مستغرق اولمقدن بيوك نعمت اوله ماز .

فلون . — بويوك اسكندر ك بابلده وفاتندن سو كراه مصر الكاهى اسكندر ك
 عسكرى قوماندانلردن «پته لومه يوس» ك يعنى «بطلميوس» ك حصه سنه دو شمشدى .
 بو جهله مصرده تأسس ايدن بطلميوس خاندانك حكومتى اوچ عصره ياقين
 دوام ايتمشدى . بو ائاده مصرده غرب و شرقك مختلف مذهب ، مدنيت
 و معارف برلشمش بولونيورددى . فقط حاكم اولان يونان لسان و مدنيتى ايدى .
 بو صيراده اسكندريه يهوديلرى مهم برجماعت تشكيل ايتمشردى . بونلر عبرايجه
 اونو تمشلر ، و يونانى لسانى قبول ايتمشردى . اسملرني بيله يونانى اسملردن
 انتخاب ايتمكده ايديلر . تورانى و ديكر كتب مقدسه موسويه ي يونانجه ترجمه لرندن
 او قورلردى . و الحاصل او وقت اسكندريه بر مركز مدنيت و معارف اولمشدى .
 و بونك خادملردن مهم بر قسمي ده يهودى متفكر لرى ايدى بو متفكر لردن
 بالخاصه آريستوبول Aristobule ، او بوله ، بوس Eupolémus ، آرتابان Artaban
 دمتر يوس Démétrius آزه كيل Eséckiel فيثاغور ، افلاطون و رواقيه فيلسوفلرينك
 فكريله تورات عقيدده لرني تأليفه جهدا ايتمشردى . فقط اونلرك ايچندن ك مشهورى
 فيلون Philon در كه (ميلاددن او توزسنه اول طوغمشدى) حكمدان عراقيت ،
 پارمه نيد ، افلاطون ، آنيه دو قل ، زه نون ، و قله آنت دن ملهم اوله رق بك
 مهم اثرلر يازمش و زماننك استادى و له رق طانمشدى . فيلونك مقدران كالاتى

نوفلاطونیه اونك حقدنه (يا افلاطون فيلون كې دوشنيور ، ياخود فيلون افلاطون كې دوشنيور) ديرلردى . فيلونك زمامزه قدر قالان اترلى اللى يدى به بالغ اولور . بونلك اليسى يونانجه و يديسى ارمينجه مترجم اوله رق بولونمشدر . بو صوك كتابلر بالاخره لايتهجه يده ترجمه ايدلمشدر .

قابالا علماسى تورانك برچوق جمله لرني كندى فلسفه لرينه كوره تاويل ايتمشده ده بك ايلرى به كيتمه مشلردى . فقط فيلون هر گله يي ، هر جمله يي تاويل ايتمش و بونلردن بك غريب معنالر چيقارمشدى . بونلكه برار كتاب مقدسك متنه ده رعايت اولونمايى التزام ايدردى . تاويلاتندن بر نمونه اوله رق خلقت عالم مسئله سنه كى ملاحظه سنى كوستره يم : [دنيانك آلى كونده ياخود باشقه بر فاصله زمانده خلق ايدلديكنه اينانمق صافدرونلقدردر . حضرت موسانك بحث ايتديكى آلى كون ، جناب حنك دنيايى وجوده كتيرمك ايجون زمانه احتياجى بولونمش اولديغنه دلالت ايتمز . زيرا او عبنى زمانده امرينى و فكرينى توسط ايتمشدر . التى كون آنجق موجودانك ترتيبنى افاده ايجون قوللاينلشمس بر تعبيردر . بناء عليه « آلتنجى كونده اثرينى اكمال ايتمشدر » جمله سنى اوقوينجه حضرت موسانك بر عدد ايامى دوشونديكى ظن ايتمه مه لى ؛ او آنجق بر عدد كامل اولان التى يي مراد ايتمشدر .]

الله . — فيلونه نظراً ، الله وجود و كمال مطلقدر . دائماً عبنى ولايتغيردر .

ذاتنده اصلا تبدل و كثرت يوقدر . كنديسندن افعال كثيره ظهور ايتمز . زيرا صدور ايتديكى تقديرده ، برينى ياپديغى ائناده ديكرلرينى ياپمادىغى قبول ايتمك لازم كلير . بو ايسه لايتهغيرت وبالنتيجه وجود مفهوم لرينه معايردر . بونك ايجوندر كه اللهك كلامى و فكري عبنى شيدر . اللهك قدرتى و عاطفتى كذلك عينيدر . وجود مطلق كلام ايله تجلى ايدر . عالم معقولات ، كلام اللهه مندجدر .
كلمه — يونانجه سى لوغوس ، فرانسزجه سى leverbe والدلايموت و آدم الهى طرزنده تصور اولنور . اوندن ماعدا نزد بازنده « قواى اول » دنيلن مبادى موجوددر . بونلر قوه خالقه ، قوه حاكمه ، قوه كرمه ، قوه شارعه ... الخ نامنده در .

فیلون اول رواقیون الوهیت بحثده بولو غوس تعبیری چوق قوللانمشلردی. فقط
فیلون، اللهمك وحدت و مطلقینی اخلال ایتمش اولماق ایچون، بونلری جناب حق عندنده
براقنوم hypostase صورتنده کوسترمشدر. خریستیانلغک اساسنی وضع ایدن آباء
کنیسائییه بواقنوملری بعض تعدیلات ایله قبول و نصرانیته ادخال ایتمشدر. برده شوراسنی
علاوه ایده ایم که رواقیونک قبول ایتدکلری کله Verbe عوالمه شی واحد
Immanent اولدینی حالده، فیلونک تسلیم ایتدیکی الله عوالمدن خارج و مستقلاً
موجود یعنی متعال در.

فیلون: کندیسندن بر آز صوکره اسکندریه ده ظهور ایتمش اولان
نوافلاطونییه Néo-platonisme ویا حکمت اسکندرانیه مسلک فلسفیسنک سلفی
کی اولدنگدن بو مسلک حقنده ویره جکمز ایضاحات «فیلون» حقنده دها
زیاده تطویل کلامه احتیاج براقابور.

